

SOUHRN

V Alternativním modelu DSM-5 pro poruchy osobnosti (AMPO) je diagnóza specifických poruch osobnosti stanovena na základě posouzení míry narušení v osobnostní funkční schopnosti a evaluace dimenzionálních osobnostních rysů sdružených do 25 aspektů „nižšího řádu“ a 5 širokých oblastí „vyššího řádu“. K posouzení osobnostních rysů byl vytvořen Osobnostní inventář pro DSM-5 (PID-5). Disertační práce představuje souhrn pěti relevantních publikací zabývajících se problematikou AMPO s důrazem na PID-5. Autoři nejprve podrobným způsobem seznamují s teoretickým zázemím PID-5. Pozornost je věnována snadnosti jeho použití, interpretaci výsledků a jejich významem pro plánování terapie u různých typů pacientů. Dvě výzkumné studie ověřují psychometrické vlastnosti (vnitřní konzistenci, validitu, rozlišovací schopnost a unidimenzionální strukturu) PID-5 na souboru dobrovolníků z běžné populace ($n = 351$) a klinickému souboru psychiatrických pacientů ($n = 143$). Respondentům byl PID-5 administrován skupinově a individuálně formou tužka-papír a prostřednictvím online sběru dat. 33 respondentů vyplnilo dotazník dvakrát pro ověření test-retestové reliability. Autoři předpokládali, že bude prokázána vnitřní konzistence oblastí PID-5, jejich stabilita v čase a konvergentní validita. Dále budou prokázány signifikantní rozdíly u jednotlivých oblastí nástroje mezi oběma soubory a potvrdí se unidimenzionální faktorová struktura na úrovni jednotlivých aspektů. Data byla analyzována pomocí paralelní analýzy, Pearsonova korelačního koeficientu, t-testů a ROC analýzy i prostřednictvím různých ukazatelů vhodnosti a strukturálního modelování s využitím analýzy ESEM. Výsledky studie prokázaly výbornou vnitřní konzistenci i uspokojivou reliabilitu oblastí PID-5 v čase. Konvergentní validitu potvrdily signifikantní korelace aspektů všech pěti sledovaných oblastí. U čtyř z pěti sledovaných oblastí byly prokázány významné rozdíly v testových skórech mezi oběma soubory. Unidimenzionální strukturu nástroje bylo možné potvrdit pouze za předpokladu jeho modifikace. Rozdílné formy administrace dotazníků, převahu studentů v souboru z běžné populace, rozdílné časové rozestupy mezi testem a retestem, kulturní odlišnosti a menší velikost klinického souboru lze považovat za limity obou studií.

Klíčová slova: DSM-5, PID-5, AMPO, poruchy osobnosti, diagnostika